

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/230463,Pawel-Was-Niepokorna-malolatka-Alicja-Szletynska-19322015.html>

01.03.2026, 02:37

Paweł Wąs: Niepokorna małolatka. Alicja Szletyńska (1932–2015)

Jako siedemnastolatka założyła w jednym z łódzkich gimnazjów antykomunistyczną organizację młodzieżową, za co w wieku osiemnastu lat skazana została przez stalinowski sąd na dwanaście lat więzienia.

[Solidarność Zbrodnie komunistyczne](#)

29.10

Członkini Solidarności niewstydząca się swego patriotyzmu i religijności, zdecydowanie piętnowała system komunistyczny, którego funkcjonariusze w latach dziewięćdziesiątych zmieniali się w „demokratów”.

Alicja Perz urodziła się 29 października 1932 r. w Łodzi. Jej ojciec Henryk jako robotnik trudnił się pracami dorywczymi. W okresie międzywojennym był działaczem Polskiej Partii Socjalistycznej i członkiem Polskiego Związku Zachodniego. Dzięki niemu Alicja odebrała patriotyczne wychowanie w duchu katolickim. Matka, Janina pracowała w małej prasowni.

Po wybuchu II wojny światowej wskutek donosów złożonych przez niemieckich znajomych Henryk Perz został aresztowany za wrogie nastawienie do reżimu hitlerowskiego i osadzony w więzieniu na Radogoszczu. Po kilku miesiącach przewieziono go do Krakowa, do więzienia na Montelupich, z którego został zwolniony, lecz bez prawa powrotu do Łodzi. Niedługo po aresztowaniu Henryka, Janina i Alicja zostały wysiedlone i znalazły się w Krośnie, skąd przeniosły się do Krakowa. Rodzina zamieszkała na Kazimierzu, przy ul. Augustańskiej. Alicja rozpoczęła edukację w siedmioklasowej polskiej publicznej szkole powszechnej nr 9, a z powodu swojego „aryjskiego” wyglądu była poddawana badaniom rasowym, w celu zniemczenia.

W obronie krzyża

Do Łodzi Perzowie powrócili w marcu 1945 r. Henryk podjął pracę w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym jako konduktor. Alicja należała do 17. Łódzkiej Drużyny Harcerskiej przy Publicznej Szkole Powszechnej nr 116, gdzie mogła doświadczyć harcerstwa prowadzonego wedle przedwojennych wzorców.

W 1948 r. podjęła naukę w XV Gimnazjum i Liceum przy ul. Drewnowskiej. W tym czasie władze komunistyczne, po zdławieniu masowego oporu zbrojnego, rozpoczęły wprowadzanie zmian w szkolnych programach nauczania, likwidowały stare harcerstwo, podporządkowując je – utworzonemu w lipcu 1948 r. na wzór sowieckiego Komsomołu – Związkowi Młodzieży Polskiej. Indoktrynacja społeczeństwa była wszechobecna.

Do podjęcia przez Alicję działalności konspiracyjnej przyczyniło się bez wątpienia zdarzenie z jesieni 1949 r. Wówczas to, w ramach tzw. trzydniówki Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”, młodzież licealna brała udział w kopaniu buraków cukrowych pod Rogowem. Na żądanie jednego z obecnych tam aktywistów ZMP dziewczyna miała zdjąć z szyi krzyżyk, czemu stanowczo się sprzeciwiła. Był to jeden z impulsów do czynnego oporu wobec komunistycznej rzeczywistości w Polsce.

Związek Białej Tarczy

Wkrótce siedemnastoletnia Alicja zaproponowała czwórce swych przyjaciół utworzenie tajnego związku, którego głównym celem miało być odkłamywanie komunistycznej propagandy obecnej w edukacji szkolnej oraz zwalczanie ZMP – organizacji indoktrynującej uczniów i nauczycieli.

Ich sprzeciw budziła również zależność Polski od Związku Sowieckiego i uprzywilejowanie w życiu codziennym członków partii komunistycznej. Nazwę organizacji, Związek Białej Tarczy, zaproponowała Perz, a inspiracją była powieść Stanisława Piaseckiego o tym tytule. Po kilkutygodniowej działalności, pod koniec listopada 1949 r., w szeregi organizacji wstąpili kolejni członkowie, w tym Andrzej Szletyński, który stanął na czele grupy.

[Czytaj artykuł Pawła Wąsa *Niepokorna małolatka. Alicja Szletyńska \(1932-2015\)* na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Solidarność, Zbrodnie komunistyczne

Artykuł

Alicja Perz, zdjęcie sygnalityczne, 1950 r. (fot. z zasobu IPN)